

Brukerutvalget sak 048-2022

Årsrapport 2021 – Regional kompetansetjeneste for klinisk pasientsikkerhet

Saksbehandler: Sissel Eidhammer
Dato dok: 10.05.2022
Møtedato: 18.05.2022
Vår ref: 2022/533

Vedlegg (t):
Vedlegg 4 Årsrapport 2021 Regional kompetansetjeneste for klinisk pasientsikkerhet

Innstilling til vedtak:

Brukerutvalget takker for orienteringen.

Bakgrunn:

Kort orientering ved Beate Karlsen, seksjonsleder seksjon for pasientsikkerhet og svar på eventuelle spørsmål.

NORDLANDSSYKEHUSET
Regional kompetansetjeneste
for klinisk pasientsikkerhet

2021

Årsrapport

Regional kompetansetjeneste for klinisk pasientsikkerhet (RKPS) ble etablert i Nordlandssykehuset HF i 2012. Kompetansetjenesten er et tilbud til helseforetakene i regionen, og har som viktigste oppgave å drive kunnskapsdeling innenfor praktisk/klinisk pasientsikkerhetsarbeid. Foretakenes kliniske fagmiljø og ledelse er tjenestens viktigste målgruppe.

Tjenestens innhold¹

Den regionale kompetansetjenesten for klinisk pasientsikkerhet ble opprettet for å:

- Samle gode, formålstjenlige verktøy (herunder om implementering og kultur) på feltet og gjøre dem tilgjengelig for alle foretak.
- Systematisk dokumentasjon av behov for kunnskap og kompetanse blant ledere og frontlinjepersonell
- Bistå foretakene i utvikling og evaluering av egne pasientsikkerhetsverktøy
- Drive egen forskning samt etablere nettverk og samarbeid med andre nasjonale og internasjonale forskningsmiljø på feltet.

Organisering

Kompetansetjenesten utgår fra Seksjon for pasientsikkerhet i Fagavdelingen ved Nordlandssykehuset.

Seksjonens og kompetansetjenestens ansatte har i noe grad kombinasjonsstillinger, og rekrutteres fra ulike profesjoner og fagområder. Arbeidet med utvidelse av deltidsstillinger som startet i 2020 er videreført i 2021. En medarbeider avsluttet sitt arbeidsforhold i 2021, som er erstattet med en ny medarbeider.

Som for 2020, har også 2021 vært et år preget av Korona-pandemien og stadige endringer i myndighetenes tiltakskrav, både nasjonalt og lokalt.

Kompetansetjenesten har som resten av landet, hatt lange perioder på hjemmekontor i 2021. I de periodene RKPS har vært på kontoret er det gjennomført minst én felles ukentlig arbeidsdag da alle ansatte møtes og arbeidet koordineres. I de periodene som hjemmekontor har vært benyttet har koordinering og møter vært gjennomført digitalt.

Hver medarbeider har ansvar for oppfølging av definerte arbeidsområder. Det tilstrebes noe overlapping, som er utfordrende da det er stor forskjell i fagområdene og arbeidet krever inngående kunnskap og innsikt i de ulike områdene.

Medarbeidernes egne erfaringer med pasientsikkerhetsarbeid knyttet til fag og ledelse utgjør både forutsetning og utgangspunkt for den regionale tjenesten. Et engasjement i kompetansetjenesten stiller derfor krav om evne til selvstendig arbeid, samhandling og fleksibilitet innenfor gjeldende rammer. Sentralt i dette står fokus på å ha samlet sett, et mangfold av erfaring og kompetanse, samt et bredt kontaktnett både lokalt, regionalt og nasjonalt.

Det tette båndet mellom RKPS og regionalt simuleringssenter RegSIM gjennom organisatorisk tilhørighet for simuleringsskordinatorer har hatt en positiv effekt på pasientsikkerhetsarbeidet, noe som blant annet kommer til uttrykk gjennom innleggelse av simulering som tema i den kommende regionale pasientsikkerhetskonferansen i 2022.

---

¹ Jf brev fra Helse Nord til NLSH om opprettelse av regionalt kompetansetjenesten (18.12.2012)

Personalressurser seksjon for pasientsikkerhet i 2019

Stilling/bakgrunn	Navn	Stillingsbrøk
Sykepleier	Ina Bjerknesli	100% (75 % juni-nov)
Sykepleier	Pernille Aune	100% (avsluttet arbeidsforhold april)
Spesialsykepleier	Aina Swensson	90 %
Intensivsykepleier	Ann-Kristin Guldvog	50 % (vikariat) 50 % SIM-koordinator
Spesialsykepleier	Kjetil Nilsen	50 % HLR-koordinator NSLH, 50 % SIM-koordinator
Sykepleier	Linda Djupos	Oppstart august 2021 100%
Siv.ing samfunnsikkerhet (seksjonsleder)	Beate Karlsen	100%
Sykepleier	Berit Enoksen	100%
Helsesekretær	Tove Anita Pedersen	50%
Overlege infeksjon	Hanne Winge Kvarenes	20% Avsluttet september 2021
LIS Medisin	Stig Haugset Nymo	20%
OVL Nevrologi	Ida Bakke	50% fra september
Overlege lungemedisin	Christian von Plessen	10 %

- Seksjonsleder startet i januar 2021 master i Human Factors and System Safety, ved Universitetet i Lund.
- 2 medarbeidere gjennomførte digitalt Improvement Coach Professional Development Programme i regi av Institute for Healthcare Improvement.

Forskningsprosjekter:

Marianne Ask Torvik, Nordlandssykehuset HF (Ph.d. prosjekt)

Identifying patients at risk: how well does existing clinical prediction tools identify patients in need of intensified care

Prosjektperiode 2020-2023

Deltakende helseregion: HN

Prosjektleder og veiledere: Eirik H Ofstad, Stig Haugset Nymo og Ståle Haugset Nymo

Den 8. regionale pasientsikkerhetskonferansen fra Bodø 17. februar 2021

Den åttende regionale pasientsikkerhetskonferansen skulle egentlig blitt avholdt som en fysisk konferanse i Bodø, men tidlig høsten 2020 ble det med utgangspunkt i pandemisituasjonen bestemt at den skulle gjennomføres heldigital.

Konferansen skal bidra til å følge opp Helse Nords overordnede mål i kvalitetsstrategien for 2016 – 2020²; «(...) å fremme varig forbedring av vår helsetjeneste». Programmet for konferansene utvikles med tanke på satsningsområdene strategien; hhv pasientenes helsetjeneste, pasientsikkerhet, kunnskapsforankring samt dokumentasjon og analyse av klinisk praksis.

Programkomiteen ledes av RKPS og settes sammen i samråd med Helse Nord RHF. Nytt av året var at alle sykehusforetak i Helse Nord var representert i programkomiteen. I tillegg var ungdomsrådet ved Nordlandssykehuset representert med et medlem.

Programkomiteen har gjennom regelmessige møter i 2020 og 2021, utarbeidet programmets innhold, i tillegg til å utføre praktiske oppgaver i forkant, under og etter konferansen.

I tillegg til programkomiteen ble det etablert en referansegruppe, med hovedformål å sikre at programmet var i henhold til konferansens formål, samt at innhold og format traff målgruppen og ivaretok deres behov. Følgende var invitert til å delta i referansegruppen: Brukerrepresentant (RBU), HR/personal Helse Nord, konserntillitsvalgt, konsernverneombud, representant fra kvalitetsavdelingen i Helse Nord, samt representant fra Finnmarkssykehuset, UNN, Helgelandssykehuset og sykehusapoteket.

Målgruppen er først og fremst klinikere og mellomledere, og konferansen gir tellende poeng for de fleste yrkesgrupper innen helse. Av 991 påmeldte deltakere var det registrert over 950 pålogginger på selve konferansedagen. I tillegg har RKPS kjennskap til at det var flere som fulgte konferansen i små grupper, noe som betyr at aldri før har konferansen nådd ut til så mange medarbeidere.

Tema i 2021 var «Sikrere sammen med læring på tvers», hvor formålet var å ha positivt fokus på læring av gode erfaringer og samarbeid på tvers av helseforetakene. Programmet var variert både i innhold og ulike format, hvor det ble vekslet mellom tradisjonelle foredrag, intervju og filmer. Assisterende Helsedirektør Espen Nakstad, ved Helsedirektoratet åpnet konferansen og fortalte hva pandemien hadde lært oss siste året.

Den digitale plattformen gav også muligheten for å invitere to utenlandske foredragsholdere.

Dr. Alyson Walker, overlege i barneanestesi ved Royal Hospital for Children, Glasgow, Skotland fortalte om erfaringer fra Skottland om det å bygge robuste helseorganisasjoner.

Helen Bevan, Chief Transformation Officer, NHS Horizons, delte sine erfaringer for hvordan lykkes med varig endring i store organisasjoner.

Av lokale foredragsholdere foreleste klinikkjef Amund Peder Teigmo, ved Sámi klinikkha om samisk helseforståelse. Konferansen inneholdt også to nære intervju. Et av intervjuene var med COVID-19 rammet pasient, pårørende og behandlere. Det andre intervjuet var med to ansatte i Helse Nord som reiste til Nord Italia for å bistå helsemyndighetene under pandemien.

Av faste innslag presenterte hvert helseforetak eget forbedringsprosjekt og prisen Årets Kollega ble tildelt (se eget avsnitt).

Det å gjennomføre konferanse digitalt var en helt nytt format, som medførte omlegging i arbeidet med planlegging og gjennomføring av konferansen. Det var blant annet helt avgjørende å sikre

² [MS0293](#) Kvalitetsstrategi Helse Nord 2016 – 2020 inkl. styrets vedtak

profesjonell bistand for teknisk og digital produksjon. I tillegg ble det gitt mye og god hjelp fra kommunikasjonsavdelingene ved alle foretakene og Helse Nord RHF.

Et viktig forhold ved gjennomføring av den regionale pasientsikkerhetskonferansen er erfaringsutveksling og nettverksbygging. Vanligvis har dette blitt gjort ved at deltakere sitter i grupper ved kafebord, hvor det er mulighet for diskusjon. En slik inndeling er vanskelig å få til digitalt, og for å sikre mulighet for engasjement fra deltakere under konferansen ble det brukt mentimeter og spørsmål til foredragsholdere.

Evaluering i etterkant viser at den nye formen vakte stor interesse og mulighet for mange flere enn tidligere å delta. Den varierte formen og innholdet ble også godt mottatt.

Ikke lenge etter gjennomføringen, startet arbeid med planlegging av konferansen for 2022. Også for konferanse i 2022 er det stor usikkerhet hvordan pandemisituasjonen vil påvirke deltakelse. Det ble lenge planlagt for en hybrid løsning med fysisk og digital plattform for dag 1 og fysiske parallelle sesjoner dag 2. Det ble i desember 2021 besluttet å legge hele arrangementet om til digital løsning, med parallelle sesjoner via Teams. Selv om de parallelle sesjonene vil ha en begrensning på maks 200 deltakere gir denne formen muligheter for interaktiv deltakelse.

Det å sikre at konferansen bidrar til felles pasientsikkerhetskultur og treffer en variert målgruppe har vært og er viktig i arbeidet.

Årets kollega i Helse Nord

Årets kollega i Helse Nord ble delt ut for første gang i forbindelse med konferansen i 2019, og prisutdelingen fortsetter.

I 2021 ble Sissel Pedersen, renholder ved Nordlandssykehuset i Bodø hedret med tittelen Årets kollega. Anita Metzoni-Einarsen, HR-sjef i Helse Nord RHF stod for prisutdelingen på selve konferansedagen, mens kommunikasjonsavdelingen ved Helse Nord HF bidro med utarbeidelse av innslag i forbindelse med utdelingen.

Vi ser at prisen bidrar positivt til å sette fokus på den enkelte medarbeiders betydning for arbeidsmiljøet. Prisen gir ansatte mulighet til å løfte fram kollegaer som bidrar positivt til det lokale arbeidsmiljøet og hele 25 forslag fra nesten alle helseforetakene i Helse Nord ble sendt inn i forkant.

Forbedringsutdanning QINord

Utdanningen skal gjøre deltakerne i stand til å sette i gang og lede forbedringsarbeid. Utdanningen er praktisk orientert, og for at deltakerne skal få erfaring med bruk av verktøy og metoder, legges det stor vekt på gjennomføring av forbedringsprosjekt i utdanningsperioden. Forbedringsprosjekter som er godt egnet, er for eksempel forbedring av eksisterende praksis, innføring av nye rutiner, tjenester eller behandlingsforløp. RKPS bistår ved behov i vurdering av om foreslåtte prosjekt er egnet til bruk i utdanningsperioden.

Selve utdanningsprogrammet er laget av Nordlandssykehuset HF i samarbeid med Dr. Amar Shah fra East London Foundation Trust, som har lang erfaring med opplæringsprogram både ved Institute for health care improvement (IHI) og sin egen organisasjon.

Programmet har plass til totalt 48 deltakere per kull per sted, og Helgelandssykehuset og Finnmarkssykehuset tildeles 10 plasser ved henholdsvis Nordlandssykehuset og UNN. I tillegg tildeles det også plasser til Sykehusapoteket Nord og Helse Nord, samt at det ved Nordlandssykehuset også tildeles plasser for LIS-leger som en del av deres krav i LIS-utdanningen.

Pandemisituasjonen vi opplevde i 2020, var på ingen måte over i løpet av 2021, også i 2021 har situasjonen satt sitt preg på utdanningen. Det har til tider vært svært arbeidskrevende for å tilpasse den praktiske gjennomføringen i tråd med stadig varierende krav og begrensninger i myndighetenes pandemiltak.

Et viktig forhold er at forelesere holder høy kvalitet og har både internasjonal, nasjonal og lokal erfaring og anerkjennelse, og varierende restriksjoner for reiser både nasjonalt og internasjonalt har påvirket gjennomføringen.

Til tross for utfordringer i forbindelse med pandemisituasjonen har det lyktes å gjennomføre samlinger i de periodene hvor begrensninger i myndighetenes pandemiltak har vært lettet på. En større erfaring med bruk av digitale plattformer har bidratt til at det lyktes å benytte internasjonale foredragsholdere ved gjennomføring av samlingene.

Pandemisituasjonen har også påvirket det generelle forbedringsarbeidet i foretakene og RKPS har hatt stort fokus på å bidra til å holde forbedringsprosjekter i gang.

Etter at Extranett ble stengt av Helsedirektoratet sommeren 2020 har RKPS arbeidet for å tilrettelegge for bruk av LifeQI i forbedringsarbeid. Dette er en nettbasert løsning som er bygget på Forbedringsmodellen og har moduler som er nyttige i planlegging og gjennomføring av forbedringsprosjekter (driverdiagram, PDSA skjema, osv). Man kan lage både run- og kontrolldiagrammer i LifeQI.

RKPS administrer lisenser for LifeQI, og gir tilgang og opplæring til deltakere i forbedringsutdanningen.

Utdanning for Forbedringsveiledere

RKPS har i samarbeid med Kontinuerlig forbedring, UNN, utarbeidet et opplæringsprogram for å utdanne av forbedringsveiledere.

Utdanningen krever at deltakere har prosjekter som skal veiledes. Det er derfor lagt opp til at veilederutdanningen gjennomføres parallelt med forbedringsutdanningen QI Nord slik at alle veiledere får en prosjektgruppe de skal følge opp.

Formålet med opplæringsprogrammet er å styrke deltakernes evne til å veilede forbedringsteam i deres forbedringsarbeid. Det blir gitt opplæring og trening i kunsten å være veileder med fokus på kliniske forbedringsprosjekter. I tillegg til videre kunnskap om kontinuerlig forbedring og forbedringsarbeid består utdanningen av metoder for veiledning og veileders rolle.

I tillegg til lokale undervisere inviteres også eksterne forelesere, både med forbedringskunnskap og veilederutdanning.

På samme måte som forbedringsutdanningen ble berørt av pandemisituasjonen ble også arbeid med forbedringsveileder opplæring påvirket. Det lyktes likevel å gjennomføre opplæring av 15 forbedringsveiledere i Helse Nord.

RKPS har også deltatt i arbeidet med utvikling av og gjennomføring av pilot for veilederopplæring knyttet til den regionale lederutviklingen.

Med formål om å styrke forbedringsveilederkompetanse ble det etablert et regionalt veiledernettverk i 2020. Dette arbeidet er videreført i 2021. Det ble også i 2021 startet et arbeid med å utvide til et nasjonalt nettverk for forbedringsveiledere.

Videreutvikling av GTT portal (NCAF) og bruk av Visual Analytics (VA)

Helse Nord RHF har i samarbeid med Nordlandssykehuset utviklet en elektronisk portal for samling og framstilling av data fra GTT granskninger: Nordic Clinical Automatic Framework (NCAF), samt en rapportløsning i Visual analytics (VA). RKPS har jevnlig bidratt i arbeidet med å finne relevante oversikter og grafiske fremstillinger av skadepanoramaet i løsningen.

Rapportløsningen i VA har gjort det mulig for det enkelte team å ha oversikt over utviklingen av antall pasientskader, skadetyper og alvorlighetsgrad, i tillegg til muligheten å sammenligne fra år til år. Denne funksjonen ble tilgjengelig i februar 2019, og RKPS har jobbet for å gjøre den kjent ved å gi opplæring og presentere rapportløsningen til GTT-team, ledere og i kvalitetsnettverket.

Arbeidet med bekjentgjøringen har resultert i at rapportløsningen har blitt videreutviklet i 2021 i tråd med behov som er meldt fra GTT-team og ledere. Blant annet er det utviklet et felt som presenterer kontrollgrafer på linje med presentasjonen fra Helsedirektoratet. Det er også utarbeidet et felt hvor det fremkommer tydelig hvor skaden har oppstått, feltet gir også mulighet til å se om skaden har oppstått utenfor Helse Nord region.

Dette har hatt en positiv effekt på mulighetene for å benytte resultater fra GTT-rapporter til forbedringsarbeid lokalt.

Kompetansetjenesten gir opplæring og veiledning av GTT-teamene i hele regionen, et arbeid som er videreført i 2021. Opplæringsmaterieell for metode har blitt oppgradert, og er tilgjengelig som E-læring i CAMPUS.

Det er også etablert regionalt GTT-nettverk og det har i 2021 vært gjennomført regionale nettverksmøter. Fokus for disse nettverkene har vært gjennomgang av nye felter i rapportløsningen og erfaringsutveksling.

Deltakelse i nasjonalt prosjekt for videreutvikling av GTT-metoden

Helsedirektoratet har opprettet et nasjonalt forskningsprosjekt for videreutvikling av GTT-metoden og mulig utvikling av nasjonal kvalitetsindikator, prosjektet er finansiert av Forskningsrådet. Helsedirektoratets arbeid var i 2020 forsinket på grunn av pandemisituasjonen, men det har vært større framdrift i 2021. RKPS har aktivt bidratt til tilretteleggelse og koordinering mellom deltakende foretakene i Helse Nord og Helsedirektoratet.

Helse Nord er foreløpig det eneste region som har elektronisk løsning for GTT-gransking og rapportløsning, noe som er av stor interesse i det nasjonale prosjektet. RKPS har bidratt til at Helsedirektoratet kan i så stor grad som mulig benytte denne elektroniske løsningen til datainnsamling for prosjektet.

Hendelsesanalyser og Hendelsesgjennomganger

Arbeid knyttet til hendelsesanalyser og hendelsesgjennomganger var sterkt påvirket av pandemisituasjonen i 2020, dette arbeidet har hatt en forsiktig framdrift i 2021.

Det er etablert nettverk for erfaringsutveksling fra hendelsesanalyser, og det er gjennomført nettverksmøter i 2021.

En felles utfordring har vært og er at det er Helsedirektoratet som er eneste «leverandør» av opplæring i metoden og det er ikke gjennomført opplæring i 2021.

Dette har medført til lokale variasjoner av innføring i bruk av metoden. Det har vært gjort forsøk på å få til en felles opplæring innenfor regionen. Arbeidet har ikke hatt ønsket hastighet i framdriften, hovedårsak er knapphet på personell fra de ulike foretakene som kan bidra til et slikt arbeid.

En felles utfordring er at hendelsesanalyser er i seg selv en krevende prosess, og det er ønsket med en felles tilnærming til mulighet for en forenkling av prosessen. I praksis, en felles utvikling av retningslinjer for hendelsesgjennomganger. RKPS startet i 2021 et arbeid med en slik felles tilnærming innad i Helse Nord, i denne sammenheng har vi også hatt kontakt med andre foretak, blant annet Helse Vest ved Haukeland Universitetssykehus.

Legemiddelsamstemming

Den regionale koordinering med arbeid med legemiddelsamstemming var i 2020 hardt rammet av pandemisituasjonen. Dette har tatt seg opp i 2021 og det er gjennomført regionalt nettverksmøte for legemiddelsamstemming.

Fokus for disse møtene har vært erfaringer fra arbeidet med innsatsområdet, etter at pasientsikkerhetsprogrammet ble avvirket og fokus for videre arbeid.

I arbeid med å etablere de ulike innsatsområdene fra pasientsikkerhetsprogrammet som Nasjonale faglige råd har Helse Nord invitert til høringsuttalelse til Nasjonale faglige råd for legemiddelsamstemming og legemiddelgjennomgang. RKPS har gitt innspill til høringen.

Revidering av handlingsplan for regional kompetansetjeneste for klinisk pasientsikkerhet

Med endring i pasientsikkerhetsprogrammet og den generelle utviklingen av krav til pasientsikkerhet og kvalitet, er kontinuerlig utvikling av den regionale kompetansetjenesten for klinisk pasientsikkerhet også nødvendig.

Den nasjonale handlingsplan for pasientsikkerhet og kvalitetsforbedring kom i 2019, og Helse Nord er i ferd med å revidere den regionale kvalitetsstrategien.

Handlingsplanen for den regionale kompetansetjenesten for klinisk pasientsikkerhet må gjenspeile hvordan forventningene fra nasjonalt, regionalt og ikke minst fra foretakene skal innfris.

Handlingsplan for Regional kompetansetjeneste for klinisk pasientsikkerhet er revidert i 2021 og er i prosess for å gjøres gjeldende.